

APS

Sieťová evolúcia

Vytvorené v rámci projektu KEGA 026TUKE-4/2021

Katedra počítačov a informatiky
Fakulta elektrotechniky a informatiky
Technická univerzita v Košiciach

Internet vecí (*Internet of Things*, IoT)

Čo je IoT?

- Predpokladá sa, že internet bude do roku 2020 prepájať 50 miliárd vecí.
- Využitím existujúcich a nových technológií spájame fyzický svet s internetom.
- Prechod do internetu vecí (IoT) znamená o pripojenie nepripojeného (nepripojenej veci).

Konvergované siete a veci

- Rozdielne siete konvergujú do zdieľania rovnakej infraštruktúry.
- Táto infraštruktúra zahŕňa komplexné zabezpečenie, analytické funkcie a možnosti správy.
- Pripojenie komponentov do konvergovanej siete, ktorá využíva IoT technológie, zvyšuje silu siete a pomáha ľuďom zlepšiť ich každodenný život.

Cloud a virtualizácia

O Cloude - Cloud computing

- Finančný model „pay-as-you-go“, v rámci ktorého sú kapitálové výdavky pretransformované na prevádzkové náklady.
- Veľké množstvo sieťových počítačov umiestnených fyzicky kdekoľvek.
- Poskytovatelia sa do veľkej miery spoliehajú na virtualizáciu.
- Zníženie prevádzkových nákladov zefektívňuje využívanie zdrojov.
- Podporuje rôzne prístupy k správe dát:
  - Umožňuje prístup k údajom organizácie kdekoľvek a kedykoľvek.
  - Zjednodušuje IT operácie v organizácii tak, že sa používajú iba potrebné služby.
  - Eliminuje al. znižuje potrebu IT zariadení, ich údržbu a správu.
  - Znižuje náklady na zariadenia, energiu, fyzické požiadavky a potreby školenia zamestnancov.
  - Umožňuje rýchlu reakciu na ďalšie zvyšovanie požiadaviek.

Služby v cloude

Cloud computing služby definuje národný inštitút pre štandardy a technológie (NIST):

- **Softvér ako služba (SaaS):** Prístup k službám, napr. e-mail a Office 365, ktoré sú dodávané cez internet.
- **Platforma ako služba (PaaS):** prístup k vývojovým nástrojom a službám používaným na doručovanie SW aplikácií.
- **Infraštruktúra ako služba (IaaS):** Prístup k sieťovým zariadeniam, virtualizovaným sieťovým službám a podporná sieťová infraštruktúra.
- **IT ako služba (ITaaS):** IT profesionáli poskytujú podporu pre aplikácie, platformy a infraštruktúru.

Cloudové modely

- **Verejný cloud:** Aplikácie a služby sú sprístupnené širokej verejnosti. Služby môžu byť bezplatné al. sú ponúkané na základe modelu *platby za použitie*, napr. platba za online priestor. Na poskytovanie služieb sa používa internet.
- **Súkromný cloud:** Aplikácie a služby sú určené pre konkrétnu organizáciu al. subjekt, napr. vládu. Súkromný cloud môže byť nastavený v súkromnej sieti organizácie. Súkromný cloud môže spravovať aj externá organizácia so striktne zabezpečeným prístupom.
- **Hybridný cloud:** Vytvorený z dvoch alebo viacerých cloudov (napr.: súkromná a verejná časť), kde každá časť zostáva je vlastným objektom, ale obe sú spojené pomocou jedinej architektúry.
- **Komunitný cloud:** Komunitný cloud je vytvorený výhradne pre konkrétnu komunitu. Zdravotnícke organizácie musia napríklad dodržiavať zásady a zákony, ktoré vyžadujú osobitnú autentifikáciu a dôveryhodnosť.

Cloud computing vs dátové centrá

- **Dátové centrum:** Typicky určené na ukladanie a spracovanie dát, spravované vlastným IT oddelením alebo prenajaté mimo organizácie.
- **Cloud computing:** Typicky služba poskytovaná mimo organizácie, kt. ponúka prístup (na požiadanie) k zdieľanému súboru výpočtových zdrojov. Tieto zdroje možno rýchlo zabezpečiť a uvoľniť s minimálnym úsilím.

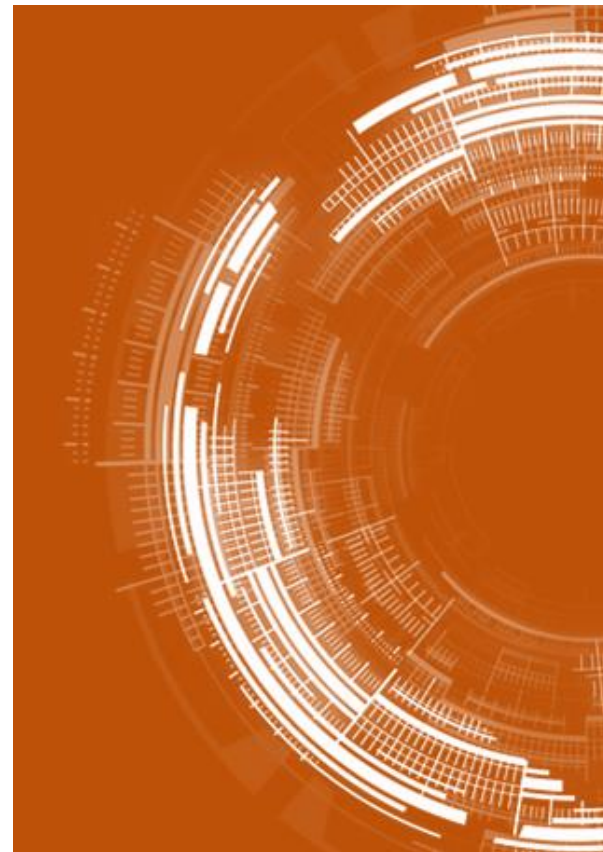
Cloud computing je možný vďaka dátovým centrá.

Cloud computing predstavuje často servis ponúkaný dátovými centrami.

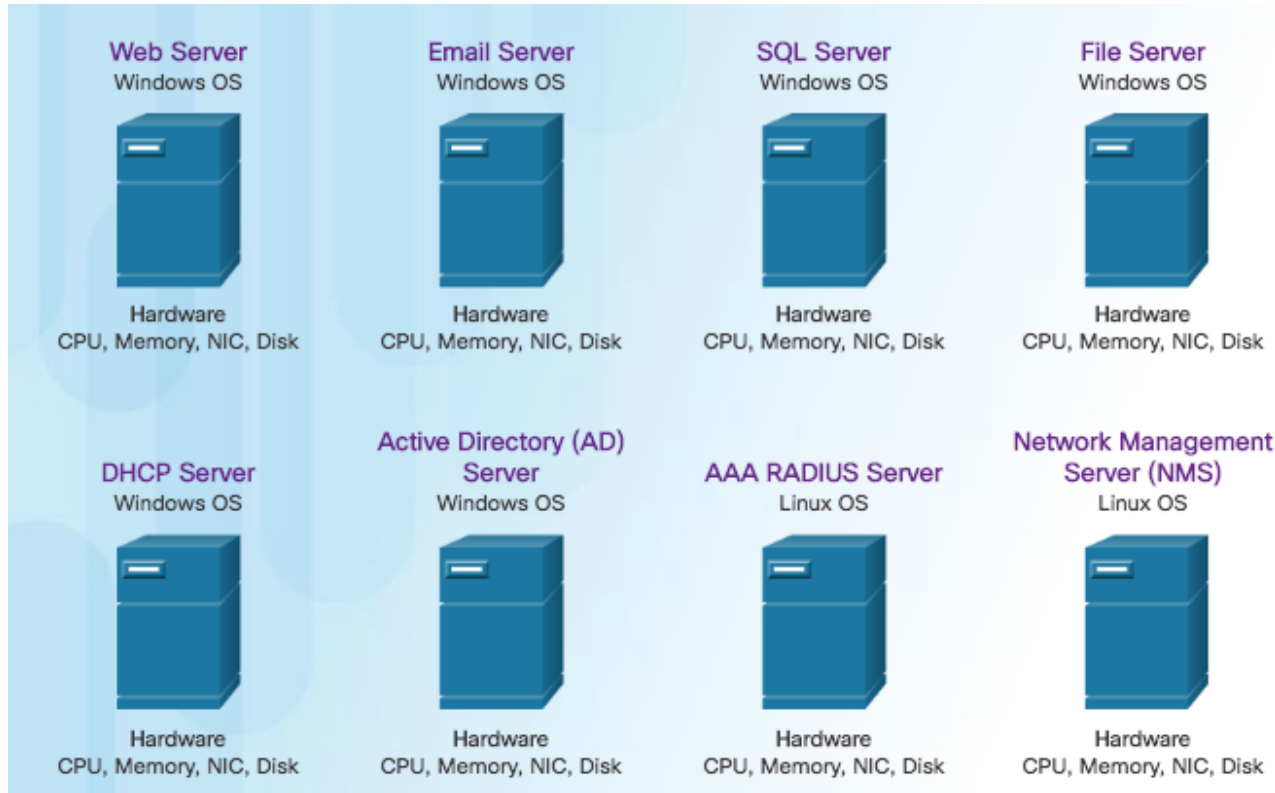

Cloud computing a virtualizácia

- **Virtualizácia je základom** cloud computingu. Bez nej by nebolo možné realizovať cloud computing.
- **Cloud computing** oddeľuje aplikáciu od hardvéru.
- Virtualizácia oddeľuje operačný systém (OS) od hardvéru.
- Webová služba Amazon Elastic Compute cloud (Amazon EC2) poskytuje zákazníkovi jednoduchý spôsob, ako dynamicky zabezpečiť počítačové zdroje. Tieto virtualizované inštancie serverov sú vytvorené na požiadanie v Amazon EC2.

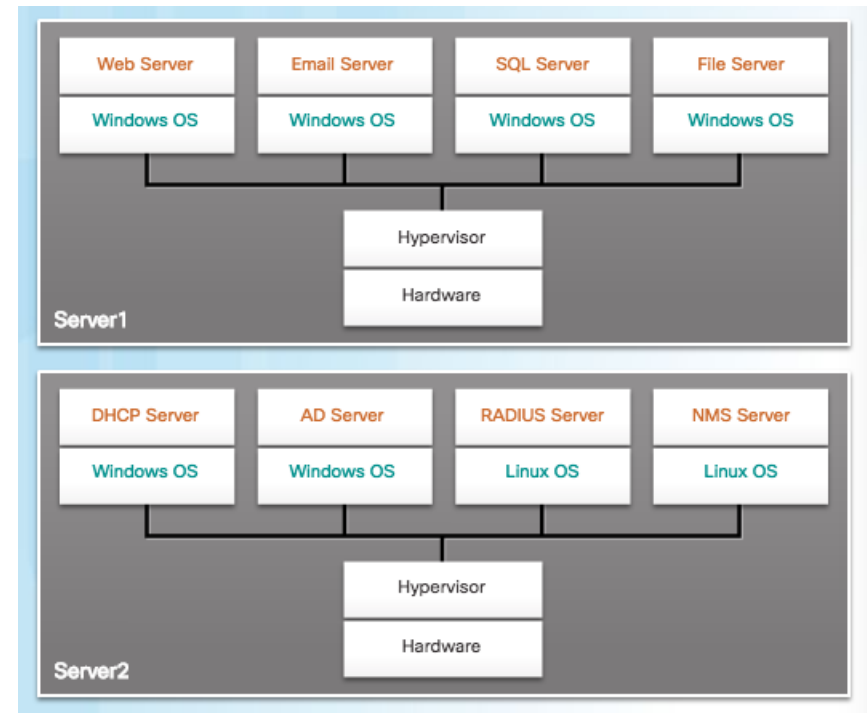

Dedikované servery

Virtualizácia servera

- Na obr. vpravo je predchádzajúcich osem dedikovaných serverov transformovaných na dva servery za použitia *hypervisor-ov*, kt. podporujú viaceré virtuálne inštancie operačných systémov.
- Hypervisor je program, firmware alebo hardvér, kt. pridáva abstraktnú vrstvu nad skutočný fyzický hardvér.
- Abstraktná vrstva sa používa na vytvorenie virtuálnych strojov, kt. majú prístup ku všetkému HW fyzického zariadenia, napr. CPU, pamäť a NIC.
- Nie je nezvyčajné, aby bolo 100 fyzických serverov nasadených ako virtuálne servery na 10 fyzických serveroch.

Výhody virtualizácie

Jednou z hlavných výhod virtualizácie sú celkové znížené náklady:

- Potrebných je menej HW zariadení - Konsolidácia serverov a nižšie náklady na údržbu.
- Menšia spotreba energie - Konsolidácia serverov znižuje mesačné náklady na energiu a chladenie.
- Je potrebné menej fyzického priestoru - menej serverov, sieťových zariadení a rackov znižuje množstvo požadovaného priestoru.

Ďalšie výhody virtualizácie:

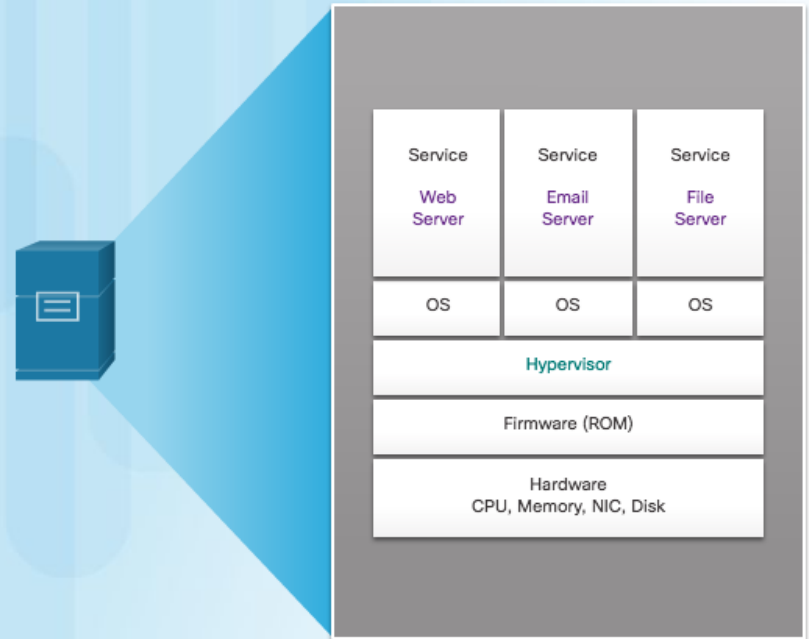
- Jednoduchšie prototypovanie.
- Rýchlejšie poskytovanie serverov.
- Zvýšená doba prevádzky servera.
- Vylepšené zotavenie po poruche.
- Podpora starších technológií.

Abstraktné vrstvy

Abstraktné vrstvy počítača

Abstraktné vrstvy virtuálnej architektúry

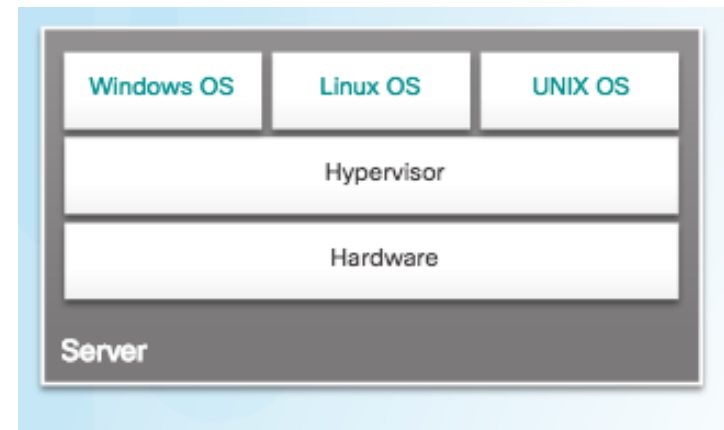
Hypervisor je nainštalovaný medzi firmware a OS.
Hypervisor umožňuje podporu viac inštancií OS.

Hypervisor 2. typu

- Hypervisor je SW, kt. vytvára a spúšťa inštancie VM.
- Počítač, na ktorom hypervízor podporuje jednu alebo viac VM, je hostiteľským počítačom.
- Hypervisor 2. typu sa tiež nazýva „*hosted supervisor*“. Ide o hypervízor nainštalovaný v existujúcom OS, napr. Mac OS X, Windows alebo Linux.
- Hypervisor 2. typu je veľmi obľúbený u spotrebiteľov a u organizácií, kt. experimentujú s virtualizáciou. Bežné hypervisory 2. typu sú:
  - Virtual PC
  - VMware Workstation
  - Oracle VM VirtualBox
  - VMware Fusion
  - Mac OS X Parallels

Hypervisor 1. typu

- Hypervisor je inštalovaný priamo na hardvér.
- Zvyčajne sa používa v podnikových serveroch a dátových centrách.
- V *hypervisor*-e sú nainštalované inštancie operačného systému.
- Hypervisor 1. typu má priamy prístup k hardvérovým zdrojom.
- Zlepšuje škálovateľnosť, výkonnosť a robustnosť.

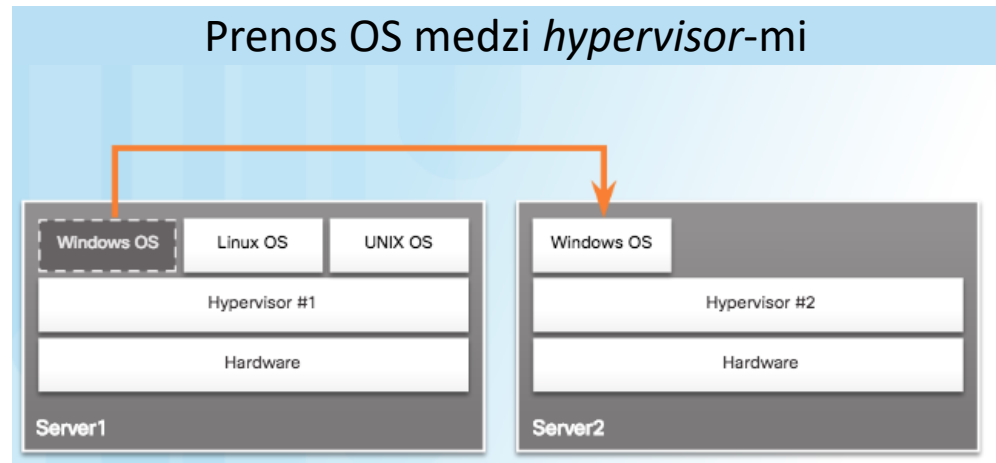

Inštalácia VM na Hypervisor

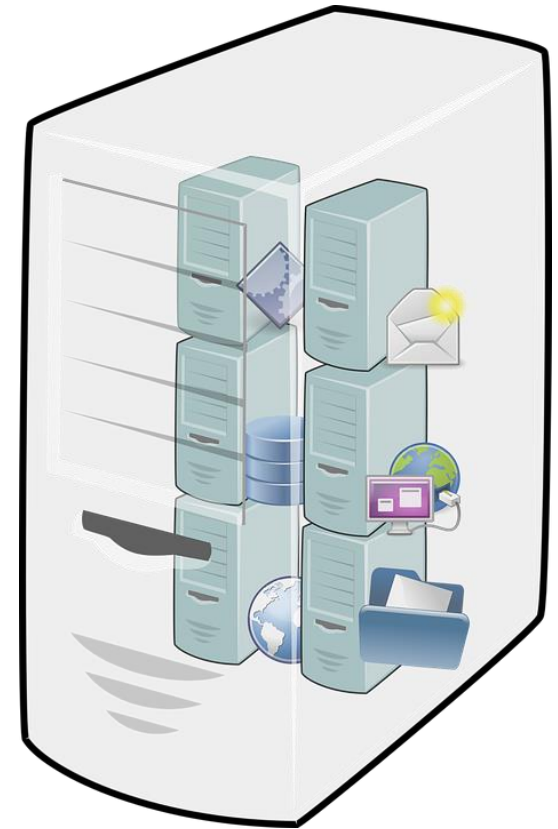
- Hypervisor 1. typu vyžaduje na správu „konzolu pre správu“.
- Softvér pre správu sa používa na správu viacerých serverov za použitia totožného *hypervisor-a*.
- Konzola pre správu môže automaticky (podľa potreby) konfigurovať servery a zapínať alebo vypínať servery.

Predpokladajte, že Server1 (na obr.) má nedostatok zdrojov. Pre prístupenie viac zdrojov, presunie konzola pre správu inštanciu systému Windows na hypervisor na Server2.

Inštalácia VM na Hypervisor pokr.

- Konzola pre správu poskytuje obnovu zo zlyhania HW.
- Ak komponent servera zlyhá, konzola pre správu automaticky a „hladko“ presunie VM na iný server.

Virtualizácia siete

- Virtualizácia servera skrýva serverové zdroje pre používateľmi. Ak má dátové centrum tradičnú sieťovú architektúru môže táto prax spôsobiť problémy.
- Napr. virtuálne siete LAN (VLAN), ktoré používajú VM, musia byť priradené k rovnakému portu prepínača ako fyzický server, ktorý spúšťa hypervízor. VM sú však pohyblivé a správca siete musí mať možnosť pridať, zrušiť a zmeniť sieťové zdroje a profily.
- Ďalším problémom je, že prevádzka sa podstatne líši od tradičného modelu klient-server. Dátové centrum má zvyčajne značné množstvo prevádzky, kt. sa medzi virtuálnymi servermi vymieňa (nazývanými sa aj *East-West traffic*). Tieto toky sa po čase menia a vyžadujú flexibilný prístup k riadeniu sieťových zdrojov.
- Existujúce sieťové infraštruktúry môžu reagovať na meniace sa požiadavky (súvisiace s riadením prevádzky za použitia QoS). Avšak, vo veľkých podnikoch, kt. používajú zariadenia od viacerých výrobcov - vždy, keď je povolená nová VM je potrebná rekonfigurácia môže byť veľmi časovo náročná.

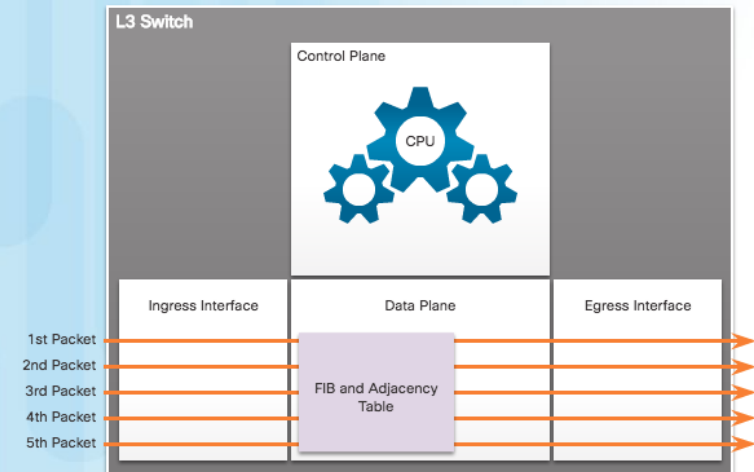
Sieťové programovanie

Riadiaca a dátová rovina

Sieťové zariadenie obsahuje nasledujúce roviny:

- **Riadiaca rovina** - považovaná za mozog zariadenia. Používa sa pri rozhodovaní o preposielaní. Informácie odoslané do riadiacej roviny spracováva procesor.
- **Dátová rovina** - nazývaná aj preposielajúca (angl. *forwarding*) rovina kt. spája rôzne sieťové porty na zariadení. Dátová rovina každého zariadenia sa používa na prenos prevádzky.

Cisco Express Forwarding (CEF) Riadiaca a dátová rovina

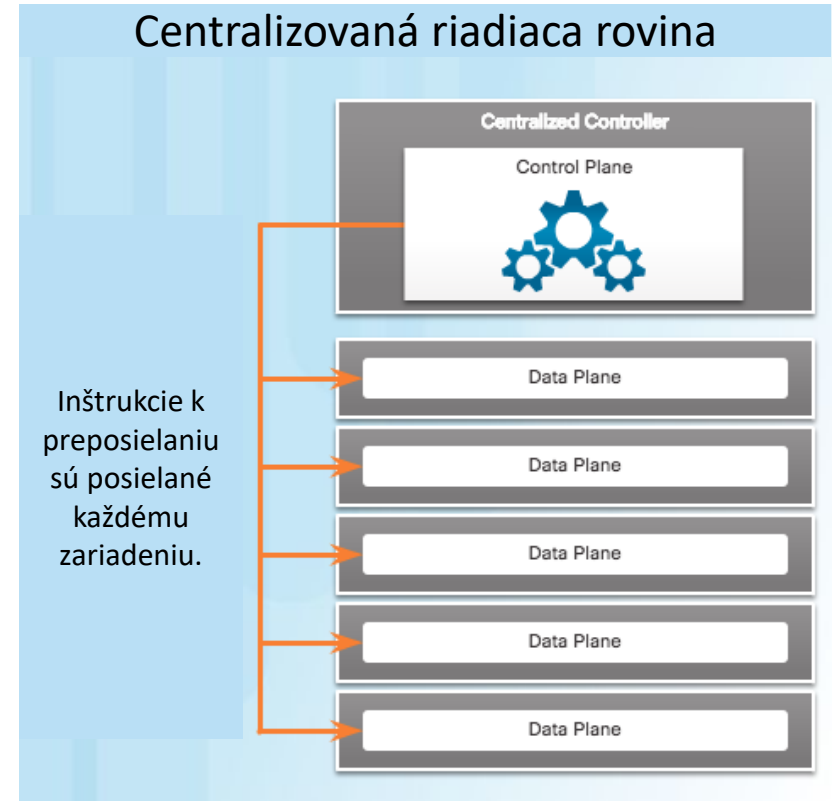
CEF je pokročilá IP L3 technológia prepínania, kt. umožňuje preposielanie paketov po dátovej rovine bez konzultácie s riadiacou rovinou.

Riadiaca a dátová rovina (pokr.)

Pri virtualizácii siete je riadiaca rovina z každého zariadenia odstránená a je realizovaná centrálnym kontrolérom.

Centrálny kontrolér poskytuje funkcie riadiacej roviny každému zariadeniu.

Každé zariadenie sa teda môže zamerať na preposielanie dát, zatiaľ čo **centrálny kontrolér spravuje tok dát**, zvyšuje bezpečnosť a poskytuje ďalšie služby.

Virtualizácia siete

Na podporu virtualizácie siete boli vyvinuté dve hlavné sieťové architektúry:

- Softvérová sieť (SDN) - sieťová architektúra, ktorá virtualizuje sieť.
- Cisco Application Centric Infrastructure (ACI) - hardvérové riešenie pre integráciu cloud computingu a správu dátových centier.

Ide o niektoré ďalšie technológie virtualizácie siete, z ktorých niektoré sú súčasťou SDN a ACI:

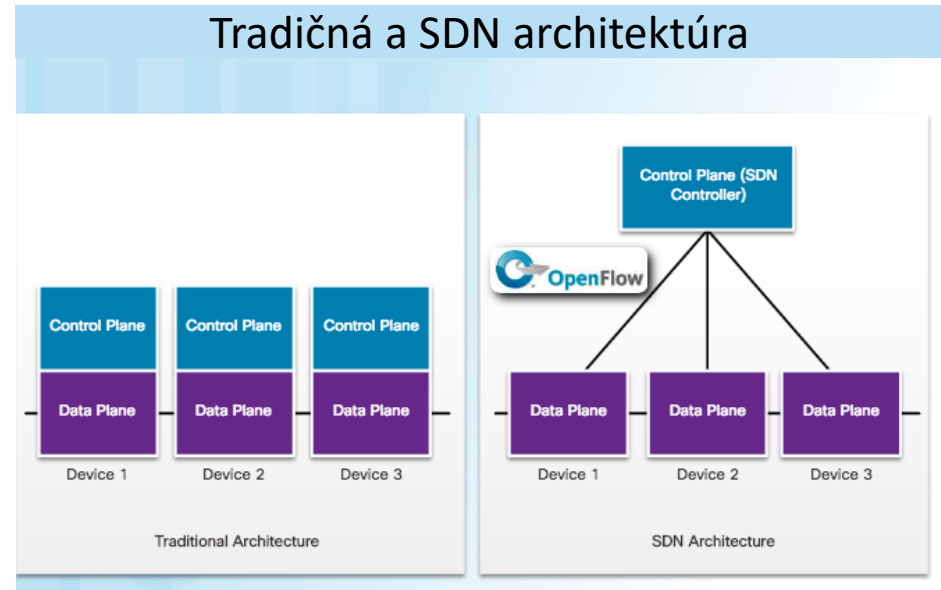
- **OpenFlow** - protokol je základným prvkom pri budovaní SDN riešení.
- **OpenStack** - platforma pre virtualizáciu, ktorá sa používa na vytvorenie škálovateľného cloudového prostredia a poskytuje *infraštruktúru ako službu* (IaaS).

SDN architektúra

V tradičnej architektúre (smerovača alebo prepínača) sa funkcie riadiacej roviny a dátovej roviny vyskytujú na tom istom zariadení. Rozhodovanie o smerovaní a odosielanie paketov je zodpovednosťou OS zariadenia.

Softvérovo definovaná sieť (SDN) je sieťová architektúra, ktorá bola vyvinutá na virtualizáciu siete. SDN môže virtualizovať riadiacu rovinu. **SDN presúva riadiacu rovinu z každého sieťového zariadenia do SDN riadiacej jednotky** (predstavuje centrálu inteligenciu a tvorbu politík).

SDN architektúra (pokr.)

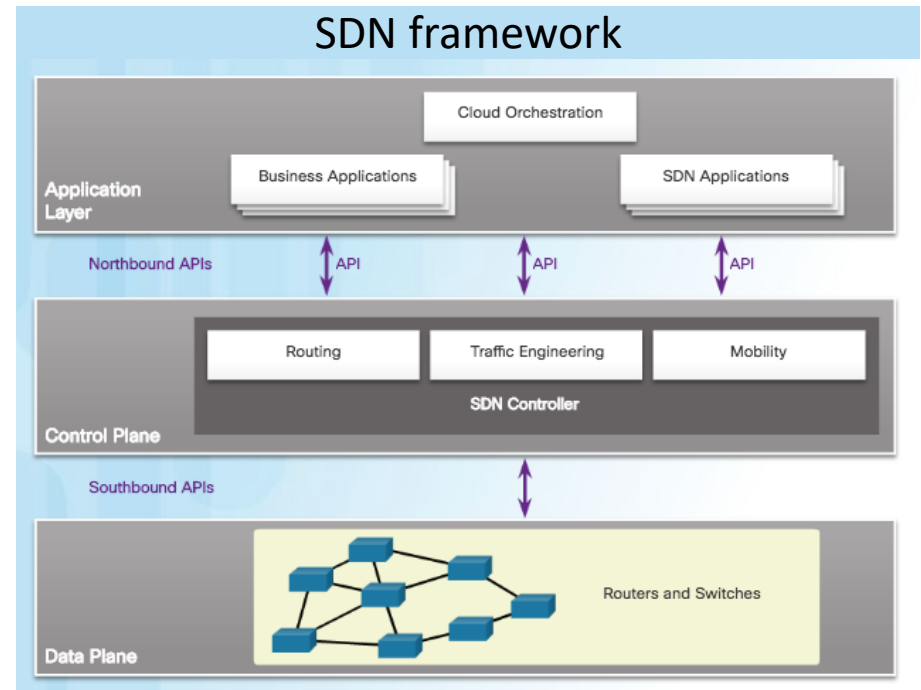
SDN kontrolér umožňuje správcovi siete spravovať a diktovať, ako by údajová rovina virtuálnych prepínačov a smerovačov mala spracovávať sieťový prenos.

SDN kontrolér používa pre komunikáciu s aplikáciami *northbound* API. Tieto API pomáhajú správcovi siete meniť prevádzku a nasadiť služby.

SDN kontrolér používa na definovanie správania virtuálnych prepínačov a smerovačov *southbound* API.

API je súbor štandardizovaných požiadaviek, ktoré definujú správny spôsob, ako by mala aplikácia žiadať služby z inej aplikácie.

OpenFlow je široko implementované rozhranie *southbound* API.

SDN kontroler a operácie

- SDN kontroler definuje toky údajov, ktoré sa vyskytujú v SDN dátovej rovine. Tok môže pozostávať zo všetkých paketov s rovnakou zdrojovou a cieľovou IP adresou alebo všetkých paketov s rovnakým VLAN identifikátorom.
- Každý tok, ktorý prechádza sieťou, musí najskôr získať povolenie od SDN kontrolera. Ak kontroler povolí komunikáciu, tak vypočíta trasu pre cestu a pridá záznam tohto toku v každom z prepínačov pozdĺž cesty.
- Každý OpenFlow prepínač sa pripája k ďalším OpenFlow prepínačom. Môžu sa tiež pripojiť ku koncovým zariadeniam, ktoré sú súčasťou toku paketov.

Ďakujem za pozornosť